

Välkommen till
Nyhetsbrev nr 7-2017
från Kalle Eriksson och Bjäreförlaget

Glad Påsk.

Det här påskkortet

skickades för bortåt 100 år sedan till en person i Bjäre. Under alla år som gått har kortet legat bevarat i någon byrålåda. Ända tills det av någon anledning blev anledning att städa i lådorna. Det var då den så vanliga frågan uppkom: kasta bort eller fortsätta att arkivera? Om arkivera. Var? Hur?

Det är i den sortens situationer som bjärebor då och då ber mig ta hand om bilder, som man inte är beredd att själv arkivera men samtidigt tycker har ett historiskt värde.

I de allra flesta fall gäller det fotografiska bilder. Men. Ibland kan det dyka upp julkort, påskkort, allmänna vykort med bjäremotiv etc.

Mitt arkiv präglas inte av lediga utrymmen

men när det gäller bilder kan ju dessa scannas och stoppas in i datorn – och då är bristen på hyllutrymmen i arkivet inte så avgörande. Det innebär, att jag (än så länge) tar emot bilder för arkivering.

Det har blivit många sådana bilder som inlämnats av enskilda bjärebor, som nu beretts plats i mitt arkiv. Jag ser att datorns räkneverk nu visar att arkivet med digitala bilder nu rör sig om ca 52 000 bilder.

Alla bilder har donerats

till Båstads kommun med kravet att bilderna skall vara tillgängliga för alla som söker. Den analoga delen (pappersbilderna) har redan lämnats till kommunarkivet. Den digitala delen överlämnas, när jag inte längre kan fortsätta mitt arbete – exempelvis med Nyhetsbrev....

Bildtexten lika viktig som bilden

I och med att bilden blivit scannad och instoppad i datorn är arbetet inte slutfört. Nu gäller det bildtext. Detta är nästan lika viktigt som själva bilden. Det rör sig ibland om ett omfattande detektivarbete innan en bildtext är komplett. Som tur är har jag en hel stab av skickliga medarbetare. Dessa personer är spridda över hela Bjäre. Några finns i utlandet. Ju äldre en bild är desto viktigare blir det att en informerande text finns. Detaljer i en bild som för gamlingar som jag kan te sig som självklara, är inte alls självklara för dagens barn och unga.

Efterlysningar på min hemsida.

Går du in på min hemsida – www.bjareforlaget.com – kan du hitta bilder under rubriken **Efterlysningen**. Där finns bilder som vi söker information om. Ta gärna en titt redan nu. Kanske finns där någon bild som just du – och ingen annan – har information om.

Jag visste inte att vi är så många

som liksom jag tycker att *NÄRA HAVET...trivs jag bäst*.

Nu har jag förstått att vi är många. Jag ser det bl.a. på den långa listan med förhandsbeställningar på den nya boken med just den titeln:

NÄRA HAVET

trivs jag bäst

Listan är nu så lång att jag börjar undra om jag har gjort samma misstag som för min förra bok "130 år på räls över Hallandsås". Den såldes slut på några veckor. Följden blev, att när läsare av mina Nyhetsbrev beställde, tvangs jag meddela, att boken var slut. Det kändes inte bra.

Du som har beställt boken

bör hålla utkik i Nyhetsbrevet framöver. Då kommer jag att meddela, när jag har Öppet Hus för bl.a. signering. Dessa tillfällen är ju lämpliga att hämta beställt ex.

Boklådan

Boktitel	Ord. Pris	Rea-på-rea-pris
Så blev Båstad tennis	225	60
Bilder av ett sekel i Bjäre	Slutsåld	
Vår bjärehistoria i bild	350	70
Bjärebör berättar om Bjäre	Slutsåld	
Strövtåg genom Bjäres historia	330	70
På räls över hallandsås under 130 år	Slutsåld	
NÄRA HAVET trivs jag bäst.	Ny. Utkommer i slutet av april 2017	

När Per Albin var ”närmsta och billigaste talare”.

Gamla protokoll bjuder ibland på godbitar. Sådana som kan locka fram leenden, men som också skänker oss bilder från en tid, som inte är så långt borta men som ändå skildrar en främmande värld.

Som detta exempel från Båstad 1908. Man har bildat en Folkets Hus-förening. NU skall en ny lokal invigas. Det behövs talare.

Protokollet berättar:

”Förslag av I Karlsson att få närmsta och billigaste talare. Som förslag nämndes Gustav Nilsson i Kristianstad och Per-Albin Hansson i Malmö...” ....!!!

Per Albin. Sedermera landets statsminister. En statsminister som kom att få en roll som en uppskattad landsfader – inte minst under 2:a världskriget, när tyska trupper stod bara några kilometer från svenskt territorium. Bara några mil från bjärehalvön.

Per Albin talade i radio:

”Sveriges beredskap är god...”.

Vi anade förstås att det var lite si och så med den beredskapen. Ändå tyckte vi om att höra den trygga skånska stämman tala lugnande till svenska folket.

Per Albin, en av de största politiska profilerna i svensk 1900-talshistoria.

”Närmsta och billigaste talare” enligt protokollet i Båstad.

Nåväl. Protokollet skrevs 1908. Vid det laget hade ju svensk 1900-talshistoria ännu inte skrivits....

När regeringen sammanträdde i Båstad

Under 15 somrar – 1930-1944 - deltog Sveriges kung, Gustaf V, i tennistävlingarna i Stockholm. Detta var något som fick stora konsekvenser för Båstads utveckling som turistort. Marknadsföreningen var förstås enorm – även om den inte gick upp mot vad det skulle innebära om Sveriges kung i vår tid år efter år vistades i Båstad.

En annan konsekvens av Gustaf V:s båstadvistelse var, att Sveriges regering fick förlägga sina sammanträden till Båstad under den tid då kungen vistades där. På den tiden var kungen ordförande i den s.k. konseljen, d.v.s de officiella regeringsammansättningarna. Av någon anledning ansågs det enklare att statsråden åkte till Båstad än att kungen åkte till Stockholm!!

Nåväl. Nu innebar det att Per Albin, statsministern, Ernst Wigforss, finansministern, och de övriga statsråden, Sköld, Möller m.fl. vistades i Båstad.

Det här innebär, att många beslut som handlar om Sveriges väl och ve har fattats i Båstad.

Närmare bestämt på Skånegården, som tillfälligt tilldelats rollen som regeringsbyggnad.

Många skeppare i Bjäre

Dags att återvända till det som varit ett tema för mina Nyhetsbrev under den senaste tiden: ”Samboförhållandet” mellan bjäreborna och havet. Detta nära förhållande var särskilt starkt under den period som vi kan kalla segelsjöfartens tid. En flerhundraårig period, som sträckte sig ända fram till dess att segelfartygens tid var förbi. Ungefär vid ingången till 1900-talet.

Många dokument bär vittne om detta nära förhållande. Exempelvis mantalslängderna. I dessa dokument för 1814 finner vi att det fanns 33 skeppare i Torekov, 19 i Båstad, 22 i V. Karup och 21 i Hov. I den rika sjöfartslitteraturen om Bjäre får vi många exempel på att antalet som ”gick till sjöss” var ännu större. Hembygdsforskaren Emil Söderman skriver på något ställe, att under 1800-talet fanns det praktiskt taget inte någon familj där inte någon familjemedlem valt sjömansbanan.

Vid enskiftesförrättningen 1812

avseende Torekov får vi ytterligare pusselbitar som belyser närheten till havet. I den s.k. "husegranskningen" av gårdar och tomtlägenheter som uppförts för Torekov kan vi se, att förteckningen omfattar ca 70 hushåll. Tolv av dessa är jordägare. Vi hittar dessutom 10 kaptener. Därutöver finns i förteckningen strandridare, tullkontrollörer, snickare, smed och präst. Det heter att man kan utgå ifrån, att i de fall där yrke inte angivits är det fiskare och sjömän.

När Båstad ville överta Hov.

År 1832 var Båstads, Hovs och Torekavs pastorat "vakanta". Med anledning härav sammanträdde "Båstads invånare" för att dryfta den gamla frågan om en ändring av pastoratsgränserna.

Vi kan följa diskussionen i protokollet, skrivet av I.J. Klinghammar:

"Erfarenheten har hittills visat, att Båstads och Torekavs pastorat är ett af de minsta, och att herrar pastorer endast med största hushållning förmått underhålla sina familjer".

"Så är nu det skönaste tillfälle..."

...att hos Konungen insinuera underdånig ansökning om sådan förändring uti dessa båda pastoratens fördelning, att den förras annexförsamling Houf, måtte förklaras tillhöra Båstad, och Torekow i dess ställe blifwa annex till V. Karup. Vinner denna sak kan Båstad få dugliga präster, och Torekow kan göra detsamma. Men i annat fall söka säkert inga andra än sådana, som icke äga hopp om bättre, och församlingarna skulle måhända finna sig missnöjda och förebrå sig att de icke gagnat det enda tillfälle till ändring, som i mannaminne erbjudits och tilläfventyr aldrig mer återkommer".

Denna petition underskrevs dagen efter

som var en söndag – och skickades iväg till Konungen med första postlägenhet.

Biskop Fax tillstyrkte förslaget och den 9 mars 1833 utfärdades ett brev angående Hovs överflyttning från V. Karups till Båstads pastorat. Enligt tillgängliga anteckningar nämns ingenting om Torekavs överflyttning till V. Karup, men man kan utgå ifrån att så skedde. Anledningen till att biskopen och sedermera Kungl. Maj:t tillstyrkte Båstads begäran kan man förmoda var, att V. Karups församling var mycket folkrik och därmed ekonomiskt stark. Ett annat skäl var att Hov var granne med Båstad. Det var förstås opraktiskt, att varje gång som prästen skulle besöka invånarna i sin annexförsamling, Torekov, skulle han skjutas den långa vägen genom Hov (och delar av V. Karup.)

Senare har ytterligare en förändring skett av pastoratsgränserna. Hov överflyttades till V. Karup, som därmed omfattar tre församlingar.

"Wäktaren sjunger et litet Värs...."

"Går omkring i alla gater, ropar ljudeligen öfverallt, Sjunger et litet Värs. Utropar klockslaget och vad vinden är, allt å vanligt ställe med tillöckning att göra Rop vid Hällstads, så att det kan höras till Nils Persson och Bredals. Ropet bör ske med accuratess klockan 10, 12, 2 och 4 hvarje Natt från den 10 Augustij till den 10 Maijus, men från den 10 Maijus till den 10 Augusti, som är trenne Sommar månader, ropas allenast två gånger hvarje natt, nemligen klockan 12 och 2. Noga öfverse att inga olagligheter föröfvas. Giöre larm om han märker någon vådeliga hänselse, den Gud nådeligen afvärje."

(Ur Regler för väktaren i Båstad.)

Stränga regler angående eld

Väktaren skall noga kontrollera att ingen bröt mot de regler som gällde beträffande användande av eld nattetid. Bakning var t.e.x inte tillåten mellan kl 7 på aftonen och 4 på morgonen.

Språklådan – igen...

I tidigare Nyhetsbrev har vi då och då tagit upp frågan om vårt språk, ett av våra viktigaste redskap. Ibland har vi valt exempel som visar att det inte alltid är så lätt att hantera detta redskap.

Så var det med personen, som blivit inkallad till militärtjänst och som nu lämnade in en ansökan om permission:

"Härmed anhålles om fjorton dagars tjänstledighet för att vistas i hemmet under min hustrus barnsäng."

Till mina favoriter hör den samling brev som våra försäkringsbolag bidragit med. Utmärkta exempel på hur lätt det kan bli fel...

Motorcyklisten avled senare av skadorna som han tillfogats på Karlstads lasarett.

Eller den här:

Jag tutade men bilhornet gick inte för det var stulet.

Eller denna:

Jag trodde att rutan var nerfälld, men jag märkte när jag stack ut huvudet genom den att den var stängd.

Eller denna: Min favorit, som varit med tidigare. (Avsedd för nytillkomna läsare. Du som läste mina tidigare Nyhetsbrev kan hoppa över den):

Eftersom min make har avlidit har vi på gården inga svin längre, och jag ber därför att få slippa försäkringen.

Till sist

Har du någon i din bekantskapskrets som du tror vill ha mina Nyhetsbrev – tipsa gärna vederbörande. Allt jag behöver är en mejl-adress. Gärna även namnet.

Vänligen

Kalle

Kalle Eriksson
Bjäreförlaget
Hallavaravägen 102
269 91 Båstad
kalle@bjarenet.com
0431-365 332